EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 30.11.2016
COM(2016) 773 final

SDĚLENÍ KOMISE

Pracovní plán pro ekodesign na období 2016–2019

Pracovní plán pro ekodesign na období 2016–2019

1. ÚVOD

Evropská unie disponuje řadou legislativních nástrojů, jejichž prostřednictvím se cíle politiky EU v oblasti energetiky a životního prostředí[1] promítají do činnosti v různých oblastech. Ekodesign, který doplňují pravidla týkající se označování energetickými štítky, napomáhá prosazovat hlavní prioritu Komise, jíž je posílit konkurenceschopnost Evropy a podpořit vytváření pracovních míst a hospodářský růst, zajišťuje rovné podmínky na vnitřním trhu, podněcuje k udržitelným investicím a inovacím, šetří peníze spotřebitelů a zároveň snižuje emise CO_2. Ekodesign přispívá k realizaci energetické unie a naplnění cíle v oblasti energetické účinnosti pro rok 2030, společně dohodnutých cílů v oblasti klimatu i cíle hlubšího a spravedlivějšího vnitřního trhu. Rámec pro ekodesign a označování energetickými štítky je jedním z nejúčinnějších nástrojů podpory energetické účinnosti na úrovni EU, přičemž se odhaduje, že se díky němu dosáhne přibližně poloviny energetických úspor, jež tvoří cíl pro rok 2020. Legislativní rámec pro ekodesign a označování energetickými štítky má dvojí účel: zajistit (prostřednictvím ekodesignu), aby se na trh dostávalo více energeticky účinných výrobků, a zároveň poskytováním užitečných informací (na energetických štítcích) podněcovat spotřebitele k tomu, aby nakupovali výrobky, jež jsou energeticky co možná nejúčinnější, a posílit jejich postavení v tomto ohledu. Rámec tak snižuje spotřebu energie u spotřebitelů a podniků, a tím i jejich účty za energii a služby. Navíc také zabezpečuje fungování vnitřního trhu a podniky a spotřebitelé díky němu předcházejí zbytečným výdajům, které by jim jinak v důsledku rozdílných vnitrostátních předpisů vznikaly.

Podle odhadů by měl rámec do roku 2020 přinést úspory primární energie ve výši okolo 175 milionů tun ekvivalentu ropy za rok, což je více než roční spotřeba primární energie Itálie. Pro spotřebitele to znamená úsporu 490 EUR na domácnost za rok. Tato politika podle odhadů také zvyšuje roční příjmy výrobního odvětví, velkoobchodu a maloobchodu zhruba o 55 miliard EUR, přičemž část tohoto nárůstu příjmů by v uvedených odvětvích mohla přímo dát vzniknout až 800 000 nových pracovních míst. Rámec jako takový rovněž posiluje energetickou bezpečnost: díky němu se roční objem energie dovážené do EU sníží o ekvivalent 1,3 miliardy barelů ropy a emise CO_2 o 320 milionů tun[2].

Zmírnění poptávky po energii je jednou z pěti dimenzí rámcové strategie pro energetickou unii[3]. Ambiciózní a účinná politika v oblasti ekodesignu a označování energetickými štítky bude i nadále nepostradatelnou oporou při naplňování priorit, které Komise pro energetickou unii stanovila, a usnadní dosažení politických cílů v oblasti klimatu, jež byly schváleny na 21. zasedání konference smluvních stran Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu v Paříži v prosinci roku 2015.

Tento pracovní plán pro ekodesign podporuje novou iniciativu Komise týkající se oběhového hospodářství[4], v jejímž rámci se prosazuje přechod k oběhovému hospodářství v EU řadou opatření, která pokrývají celý životní cyklus výrobků a materiálů. V EU roste potřeba, a také se zvyšuje politická priorita účinnějšího využívání zdrojů. Design výrobků (to, jak jsou

[1] Strategie v oblasti klimatu a energie do roku 2020 (COM(2010) 639 final); strategie v oblasti klimatu a energie do roku 2030 (COM(2014) 15 final).
[2] Ecodesign Impact Accounting Study [Účetní studie dopadů ekodesignu], VHK, 2014.
[3] COM(2015) 80 final.
[4] Akční plán EU pro oběhové hospodářství (COM(2015) 614/2) přijatý dne 2.12.2015.

navrženy) hraje v tomto směru klíčovou úlohu, protože může mít významný dopad během celého životního cyklu výrobku: může například prodloužit trvanlivost výrobku, usnadnit jeho opravy, opětovné použití nebo recyklaci. Směrnice o ekodesignu již problematiku všech významných dopadů na životní prostředí během celého životního cyklu výrobku ošetřuje, pozornost se však doposud soustředila na oblast zvýšení energetické účinnosti. V budoucnu by měl ekodesign významněji přispět k oběhovému hospodářství, a to například systematičtějším řešením otázek souvisejících s účinným využíváním materiálu, jako jsou trvanlivost a recyklovatelnost.

Tímto pracovním plánem se stanoví pracovní priority Komise v rámci pro ekodesign a označování energetickými štítky na období 2016–2019. V návaznosti na práci vykonanou na základě předchozích dvou pracovních plánů představuje nový pracovní plán práce aktuálně probíhající a nadcházející přezkumy stávajících opatření týkajících se konkrétních výrobků, vymezuje další skupiny výrobků, kterým je třeba se ještě věnovat (prostřednictvím studií, konzultace se zúčastněnými stranami a posouzení dopadů), a to za účelem získání informací, z nichž by Komise mohla vycházet v případných návrzích požadavků na ekodesign a/nebo označování energetickými štítky, a naznačuje, jak ekodesign lépe přispěje k dosažení cílů oběhového hospodářství. Předpokládá se, že v roce 2030 mohou nová opatření související s novými výrobky v tomto pracovním plánu nad rámec přezkumů stávajících opatření celkem přinést úspory primární energie ve výši více než 600 TWh (respektive 50 milionů tun ekvivalentu ropy) za rok. Tyto úspory jsou svým rozsahem srovnatelné s roční spotřebou primární energie Švédska, přičemž odpovídají snížení úrovně emisí CO_2 v roce 2030 o přibližně 100 milionů tun ročně.

2. ÚLOHA PRACOVNÍHO PLÁNU PRO EKODESIGN

Směrnice o ekodesignu a směrnice o označování energetickými štítky jsou směrnicemi rámcovými. Udávají podmínky a kritéria, na jejichž základě se přijímají prováděcí opatření, která pro jednotlivé konkrétní skupiny výrobků stanoví závazné požadavky [5]. Priority u jednotlivých skupin výrobků, jimiž se má tento rámec zabývat, se stanoví v pravidelných pracovních plánech podle čl. 16 odst. 1 směrnice o ekodesignu, kde se uvádí, že Komise zveřejní pracovní plán, který „*stanoví pro následující tři roky* ***orientační seznam skupin výrobků, které se považují za prioritní*** *pro přijetí prováděcích opatření*“.

Tento nový pracovní plán navazuje na práci vykonanou od poloviny roku 2005 u skupin výrobků uvedených v čl. 16 odst. 2 směrnice o ekodesignu z roku 2005 [6] (v rámci přechodného období) a na první dva pracovní plány na období 2009–2011[7] a 2012–2014[8].

[5] Přehled stávajících prováděcích nařízení je k dispozici zde: https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/list_of_enegy_labelling_measures.pdf a https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/list_of_ecodesign_measures.pdf.

[6] Úř. věst. L 191, 22.7.2005, s. 29–58.

[7] Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu – Vypracování pracovního plánu na období 2009–2011 podle směrnice o ekodesignu (KOM/2008/0660 v konečném znění).

[8] http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/documents/eco-design/working-plan/files/comm-swd-2012-434-ecodesign_en.pdf.

3. AKTUÁLNÍ STAV

3.1 Přijatá prováděcí opatření

Na základě stanovených pracovních priorit uvedených výše zahájila Komise zpracování přípravných studií, jejichž výsledkem bylo přijetí 28 nařízení o ekodesignu, 16 nařízení v přenesené pravomoci o označování energetickými štítky a 3 uznaných dobrovolných dohod.

Dále bylo v případě těchto skupin výrobků uděleno 40 mandátů pro vypracování normy. Seznam stávajících harmonizovaných norem, o něž se nařízení o ekodesignu opírají, je k dispozici na internetových stránkách Europa[9].

3.2 Probíhající práce

V době přijetí tohoto pracovního plánu se stále pracuje na několika vymezených prioritních skupinách výrobků, přičemž stupeň zpracování se různí. V níže uvedené tabulce je uveden přehled probíhajících prací a předpokládané úspory, pokud jsou údaje k dispozici[10].

Spolu s tímto pracovním plánem přijímá Komise následující opatření, která by podle odhadů mohla v roce 2030 vést k úsporám ve výši až 100 TWh primární energie ročně:

- opatření týkající se ekodesignu zařízení pro ohřev a chlazení vzduchu[11],
- opatření týkající se ekodesignu[12] a označování energetickými štítky[13] upravující tolerance při ověřování, a to s cílem zdokonalit zkoušky výrobků a omezit prostor pro podvody,
- doporučení k samoregulaci[14], v němž se poskytují pokyny k podpoře snah výrobního odvětví o uzavírání dobrovolných dohod jako alternativ k předpisům.

Jak vyplývá z tabulky níže, probíhají i další práce:

[9] http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates.

[10] V souladu se stávající praxí při posuzování dopadů ekodesignu u skupin výrobků se předpokládá celková účinnost přeměny v elektrárnách v celé EU ve výši 40 % (tj. že je jako vstupního paliva na každý 1 milion tun ekvivalentu ropy vyrobené elektřiny, která je vyúčtována konečnému spotřebiteli, zapotřebí primární energie v objemu 2,5 milionu tun ekvivalentu ropy [plynu, ropy, uhlí atd.]).

[11] Nařízení Komise, kterým se provádí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES o stanovení rámce pro určení požadavků na ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie, pokud jde o požadavky na ekodesign ohřívačů vzduchu, chladicích zařízení, vysokoteplotních procesních chladičů a ventilátorových konvektorů [C(2016) 7769 final].

[12] Nařízení Komise, kterým se mění nařízení (ES) č. 1275/2008, (ES) č. 107/2009, (ES) č. 278/2009, (ES) č. 640/2009, (ES) č. 641/2009, (ES) č. 642/2009, (ES) č. 643/2009, (EU) č. 1015/2010, (EU) č. 1016/2010, (EU) č. 327/2011, (EU) č. 206/2012, (EU) č. 547/2012, (EU) č. 932/2012, (EU) č. 617/2013, (EU) č. 666/2013, (EU) č. 813/2013, (EU) č. 814/2013, (EU) č. 66/2014, (EU) č. 548/2014, (EU) č. 1253/2014, (EU) 2015/1095, (EU) 2015/1185, (EU) 2015/1188, (EU) 2015/1189 a (EU) 2016/XXX [C(2016) 7769 final], pokud jde o používání tolerancí v postupech ověřování [C(2016) 7767 final].

[13] Nařízení Komise v přenesené pravomoci, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) č. 1059/2010, (EU) č. 1060/2010, (EU) č. 1061/2010, (EU) č. 1062/2010, (EU) č. 626/2011, (EU) č. 392/2012, (EU) č. 874/2012, (EU) č. 665/2013, (EU) č. 811/2013, (EU) č. 812/2013, (EU) č. 65/2014, (EU) č. 1254/2014, (EU) 2015/1094, (EU) 2015/1186 a (EU) 2015/1187, pokud jde o používání tolerancí v postupech ověřování [C(2016) 7765 final].

[14] Doporučení Komise o pokynech k samoregulačním opatřením výrobního odvětví podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/125/ES [C(2016) 7770 final].

Opatření	Stav	Předpokládané úspory primární energie v roce 2030[15] (údaje v TWh za rok)
Chlazení pro komerční účely	Konzultační fórum se uskutečnilo 2. 7. 2014 Posouzení dopadů bylo dokončeno	48
Kompresory	Konzultační fórum se uskutečnilo 29. 9. 2014 Probíhá posouzení dopadů	5
Okna	Konzultační fórum se uskutečnilo 30. 9. 2015 Probíhá posouzení dopadů	40 (pouze požadavky na označování energetickými štítky)
Obráběcí stroje a svařovací zařízení	Konzultační fórum se uskutečnilo 6. 5. 2014 Probíhá posouzení dopadů	9 (dobrovolná dohoda o obráběcích strojích, nařízení o svařovacích zařízeních)
Profesionální pračky, sušičky a myčky nádobí	Konzultační fórum se uskutečnilo 29. 11. 2013 Zpracovává se norma	4
Podnikové servery, datová záznamová zařízení a pomocná zařízení	Přípravná studie byla dokončena 8/2015	Až 43 při maximální variantě požadavků na výrobky Významný potenciál pro úsporu zdrojů
Výrobky využívající vodu	Přípravná studie byla dokončena 12/2014 (dosud nebyla zveřejněna)	Až 70 (a 1900 milionů m^3, pokud jde o odběr vody) v roce 2025, až 17 (a 700 milionů m^3, pokud jde o odběr vody) v roce 2030 (pouze požadavky na označování energetickými štítky)
Inteligentní spotřebiče	Zpracovává se přípravná studie	
Ovládací zařízení / systémy pro světelné zdroje	Zpracovává se přípravná studie	
Průmyslové a laboratorní pece a trouby	Konzultační fórum se uskutečnilo 16. 5. 2014. Nařízení o ekodesignu / označování energetickými štítky se zatím navrhovat nebudou(*)	

[15] Netýká se výrobků využívajících vodu, u kterých jsou uvedeny údaje o úsporách k rokům 2025 i 2030.

Napájecí kabely	Nařízení o ekodesignu / označování energetickými štítky se zatím navrhovat nebudou(*)	
Parní kotle	Nařízení o ekodesignu / označování energetickými štítky se zatím navrhovat nebudou(*)	

(*) Výsledek přípravných studií naznačil, že u těchto výrobků ekodesign a označování energetickými štítky nepředstavují nejvhodnější možnost, jak z hlediska regulace řešit energetickou účinnost, a že jiné regulační nástroje již alespoň část potenciálu pro zvýšení energetické účinnosti, jež zde existuje, vyčerpaly.

3.3 Přezkumy

Většina prováděcích opatření v oblasti ekodesignu a označování energetickými štítky, jež byla doposud přijata, obsahuje ustanovení o přezkumu, jenž má v nadcházejících letech proběhnout. Následující tabulka nabízí celkový přehled nařízení, která budou do konce roku 2019 podrobena přezkumu, přičemž – pokud jsou příslušné údaje k dispozici – udává, nakolik zde existuje potenciál pro úspory energie a zda je potenciál pro úsporu zdrojů významný.

Komise se při těchto přezkumech bude zabývat tím, jak lze při revizi stávajících opatření posoudit a zohlednit aspekty významné z hlediska oběhového hospodářství, jako je například účinné využívání zdrojů, opravitelnost, recyklovatelnost a trvanlivost.

Opatření	**Stav**	**Předpokládané úspory primární energie v roce 2030 (údaje v TWh za rok)**
Televize (předmět přezkumu) a elektronické displeje	Konzultační fórum se uskutečnilo 10. 12. 2014 Meziútvarová konzultace byla ukončena Probíhá oznámení WTO	83 Významný potenciál pro úsporu zdrojů
Externí zdroje napájení	Konzultační fórum se uskutečnilo 29. 4. 2015. Záměrem je dosáhnout souladu s novými pravidly USA	6
Elektromotory	Studie k přezkumu byla dokončena v červenci 2014 Probíhá posouzení dopadů	75
Ventilátory	Studie k přezkumu byla dokončena v březnu 2015 Probíhá posouzení dopadů	25
Osvětlovací tělesa	Studie k přezkumu byla dokončena v prosinci 2015 Probíhá posouzení dopadů	125
Chladničky a mrazničky pro domácnost	Probíhá přezkum	13

		Významný potenciál pro úsporu zdrojů
Myčky nádobí a pračky, včetně praček kombinovaných se sušičkou	Probíhají přezkumy	11 Významný potenciál pro úsporu zdrojů
Spotřeba elektrické energie elektrických a elektronických zařízení určených pro domácnosti a kanceláře v pohotovostním režimu a ve vypnutém stavu	Probíhá přezkum	
Vodní čerpadla	Probíhá přezkum	
Ohřívače vody a zásobníky teplé vody	Do září 2016 září probíhá přezkum některých požadavků	
Vysavače	Do září 2016 probíhá přezkum některých požadavků na trvanlivost výrobků	
Počítače a počítačové servery	Probíhá přezkum	Významný potenciál pro úsporu zdrojů
Cirkulátory	Probíhá přezkum	
Klimatizátory vzduchu a komfortní ventilátory	Do dubna 2017 probíhá přezkum	
Transformátory	Do června 2017 probíhá přezkum	
Bubnové sušičky	Do května/listopadu 2017 probíhá přezkum	Významný potenciál pro úsporu zdrojů
Vysavače	Do srpna 2018 probíhá přezkum	
Kotle na tuhá paliva	Do srpna 2018 probíhá přezkum některých požadavků na certifikaci třetí stranou	
Lokální topidla na tuhá paliva	Do srpna 2018 probíhá přezkum některých požadavků na certifikaci třetí stranou	
Ohřívače pro vytápění vnitřních prostorů a ohřívače vody	Do září 2018 probíhá přezkum	
Lokální topidla	Do ledna 2019 probíhá přezkum	
Větrací jednotky	Do prosince 2019 probíhá přezkum	

4. ORIENTAČNÍ SEZNAM NOVÝCH SKUPIN VÝROBKŮ PRO PRACOVNÍ PLÁN NA OBDOBÍ 2016–2019

V rámci příprav tohoto pracovního plánu zahájila Komise zpracování studie, jejímž cílem bylo zjistit, u kterých dalších skupin výrobků spojených se spotřebou energie, které nebyly předmětem prací v přechodném období nebo předchozích pracovních plánech, existuje významný potenciál pro úspory. Komise tento návrh pracovního plánu následně revidovala s ohledem na akční plán oběhového hospodářství.

Ve studii byl zpracován kvantitativní odhad potenciálních energetických úspor, jež by u jednotlivých skupin výrobků vznikly zvýšením celkové energetické účinnosti. Z pohledu oběhového hospodářství bylo nadto provedeno kvalitativní posouzení dalších dopadů na

životní prostředí[16], které uvádí směrnice o ekodesignu, jakož i posouzení toho, nakolik jsou tyto dopady ve stávajících právních předpisech ošetřeny. Závěrečné zprávy k jednotlivým úkolům, které studie řešila, jsou k dispozici na internetových stránkách zřízených k tomuto účelu[17].

Jak vyžaduje článek 18 směrnice o ekodesignu, obrátila se Komise na konzultační fórum, tak aby mohla při vytváření stávajícího pracovního plánu a orientačního seznamu skupin výrobků zohlednit připomínky zástupců členských států a zúčastněných stran[18].

Potenciál pro úspory energie u zbývajících skupin výrobků spojených se spotřebou energie, které studie vymezila, je u některých z těchto výrobků nižší než u výrobků obsažených v předchozích pracovních plánech. Komise proto souběžně s přezkumem stávajících nařízení zahájí zpracovávání studií zaměřených na výrobky, u kterých byl ve studii uvedené výše zjištěn největší potenciál pro úspory energie, tedy na:

- automatizační a řídicí systémy v budovách,
- rychlovarné konvice,
- vysoušeče rukou,
- výtahy,
- solární panely a měniče,
- chladící kontejnery,
- vysokotlaké čističe[19].

Tyto vymezené skupiny výrobků budou předmětem přípravných studií, jež budou podrobněji analyzovat, nakolik je u nich možné dosáhnout zlepšení z hlediska životního prostředí, a to i pokud jde o aspekty relevantní z hlediska oběhového hospodářství uvedené v kapitole 5, přičemž poskytnou návod k vymezení možností politiky v následných posouzeních dopadů.

Při přípravě případných prováděcích opatření, jimiž se u výrobků spojených se spotřebou energie uvedených výše stanoví požadavky na ekodesign a na označování energetickými štítky, je Komise vázána kritérii stanovenými v čl. 15 odst. 5 směrnice. Bude se navíc dbát na to, aby se u těchto opatření předešlo překrývání se stávajícími nařízeními EU, která se již na tyto výrobky vztahují. Konkrétně nebude navrženo žádné opatření týkající se ekodesignu automatizačních a řídicích systémů v budovách, pokud se bude mít za to, že potenciál pro úspory energie v budovách lze lépe využít prostřednictvím změn směrnice o energetické náročnosti budov a/nebo směrnice o energetické účinnosti. S cílem předejít vzniku zbytečných předpisů nebude navrženo žádné opatření upravující ekodesign u výtahů, pokud již potenciál pro úspory energie na tomto poli bude z větší části vyčerpán jinými nařízeními o ekodesignu, jež se týkají jejich částí, např. nařízením o elektromotorech.

Vzhledem ke specifičnosti **výrobků v oblasti IKT** (jež nespadají do skupin výrobků uvedených výše), se v jejich případě navrhuje jiný postup, který také plně zohlední jejich

---

[16] Jež mj. zohlednilo i spotřebu vody při použití, spotřební materiál (např. detergenty), přítomnost kritických surovin, zpomalovačů hoření, změkčovadel (ftalátů) nebo jiných toxických látek, přítomnost fluorovaných plynů, záření, bezpečnost (například z hlediska úniků paliva či vibrací apod.), vliv na zdraví (například z hlediska hygieny či úrovně hluku atd.), trvanlivost (například možnost opětovného využití, modernizace, provádění oprav atd.), problematiku skončení životnosti (recyklovatelnost, obsah recyklovaného materiálu) a přímé emise do vzduchu, vody a půdy.

[17] Viz http://www.ecodesign-wp3.eu/documents.

[18] Konzultační fórum pro ekodesign, které se uskutečnilo 28.10.2015.

[19] Předpokládá se, že z dostupných možností politiky se nakonec využije jen označování energetickými štítky: nezdá se totiž, že by potenciál pro energetické úspory odůvodňoval využití možnosti stanovit požadavky na ekodesign.

potenciál z hlediska oběhového hospodářství, což je relevantní zejména v případě mobilních/chytrých telefonů.

Spolehlivě odhadnout potenciál pro úspory energie u výrobků v oblasti IKT se ukázalo být velmi složité, a to vzhledem k nejistotě ohledně budoucího vývoje na trhu. Navíc vyvstaly u rychle se měnících odvětví výrobků v oblasti IKT otázky, nakolik je postup ekodesignu / označování energetickými štítky (který v průměru trvá přibližně čtyři roky) vhodný ke stanovení minimálních kritérií pro spotřebu energie a účinné využívání zdrojů. Zároveň se dobrovolné dohody, jež se v případě některých elektronických výrobků (konkrétně zobrazovacích zařízení, herních konzolí a komplexních set-top boxů) uznávají jako alternativa k regulačním opatřením, vždy neukázaly být rychlejší cestou k dosažení cílů ekodesignu. I dohoda o programu Energy Star mezi EU a USA, v jejímž rámci oba regiony stanovily tytéž dobrovolné požadavky na účinnost kancelářského zařízení, bude muset být, než v roce 2018 vyprší, podrobena přezkumu. V neposlední řadě je třeba náležitě zohlednit zvyšující se míru napojení výrobků – ať už v domácnostech, nebo v podnicích – na internet a nástup inteligentních spotřebičů, jakož i jejich dopad na celkovou účinnost systému.

Komise proto podrobněji posoudí následující výrobky z oblasti IKT, a to s ohledem na jejich možné zařazení do pracovního plánu pro ekodesign:

- domácí brány (síťová zařízení pro domácnosti),
- mobilní/chytré telefony,
- základnové stanice.

Bude tak možné zvolit nejvhodnější politický přístup ke zvýšení jejich energetické účinnosti a ke zlepšení širších aspektů souvisejících s oběhovým hospodářstvím. Informační displeje budou zohledněny v rámci probíhajících prací, jejichž předmětem je přezkum stávajících prováděcích opatření týkajících se ekodesignu televizí, a bezdrátové nabíječky v rámci probíhajících prací, jejichž předmětem je přezkum stávajících prováděcích opatření týkajících se ekodesignu externích zdrojů napájení.

5. PŘÍNOS PRO OBĚHOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Možnost opravit, repasovat nebo recyklovat výrobek, jeho díly a materiály, z nichž sestává, závisí z velké části na původním designu výrobku. Je tedy klíčové vzít při zvažování případných prováděcích opatření týkajících se ekodesignu v potaz všechny tyto aspekty. Prozatím se důraz kladl na zvyšování energetické účinnosti výrobků, ačkoliv součástí směrnice jsou již od přijetí jejího původního znění v roce 2005 ustanovení o účinném využívání zdrojů, která byla pro některé skupiny výrobků i zavedena, a to s využitím kritérií týkajících se například využívání vody a trvanlivosti.

V tomto novém pracovním plánu prozkoumá Komise možnost zavést požadavky konkrétněji zaměřené na určité výrobky a/nebo horizontální požadavky v oblastech, jako je trvanlivost (například minimální životnost výrobků nebo jejich kritických částí), opravitelnost (například dostupnost náhradních dílů a návodů k opravě, design (návrh) umožňující opravu), možnost modernizace, design (návrh) umožňující rozebrání výrobku (například snadné odebrání některých dílů), informace (například označení plastových částí), snadné opětovné použití a recyklace (např. vyvarování se užití vzájemně neslučitelných plastů) a skleníkové plyny a jiné emise, a dále možnost stanovit vědecký základ pro vytváření odpovídajících kritérií, jež splňují požadavky směrnice o ekodesignu. Dojde k tomu jak u nových skupin výrobků vymezených v kapitole 4, tak i u nadcházejících přezkumů stávajících opatření týkajících se konkrétních výrobků uvedených v kapitole 3, přičemž se zohlední odhadované přínosy a náklady navrhovaných opatření i příloha II směrnice, podle níž se musí při zavádění požadavků na zlepšení vlivu výrobků na životní prostředí předejít významnému snížení

použitelnosti nebo účelnosti výrobku pro spotřebitele. Všechny požadavky navíc musí být ověřitelné a vymahatelné.

Zejména by mělo být systematičtěji prozkoumáno, nakolik existuje prostor ke zlepšení v tvorbě požadavků na účinné využívání materiálu obsažených v nařízeních upravujících konkrétní výrobky. Za tímto účelem vytvoří Komise „sadu nástrojů“ pro oblast ekodesignu zaměřených na oběhové hospodářství, jež budou mít například formu návodu k tomu, jak aspekty účinného využívání zdrojů a materiálu zohlednit u nových skupin výrobků a při přezkumu stávajících prováděcích opatření. Na základě podrobné analýzy by takováto sada nástrojů poskytla konkrétní příklady toho, jak by tyto aspekty mohly být zohledněny v požadavcích na konkrétní výrobky či v požadavcích horizontálních.

Komise také zlepší metodický základ tak, aby byly požadavky na účinnější využívání materiálu v nařízeních upravujících konkrétní výrobky – a to jak v nařízeních nových, tak v těch, která čeká přezkum – přijímány systematičtěji. Za tímto účelem byla přijata žádost o vypracování normy adresovaná evropským normalizačním organizacím, jejímž předmětem jsou aspekty účinného využívání materiálu[20]. Z hlediska rozsahu se žádost týká především těchto aspektů:

- prodlužování životnosti výrobku,
- možnosti opětovného použití dílů nebo recyklace materiálů z výrobků na konci jejich životnosti,
- opětovné použití dílů a/nebo recyklovaných materiálů ve výrobcích.

Normy, které mají být na základě uvedené žádosti vypracovány, budou obecné povahy a pomohou při vytváření norem pro konkrétní výrobky a/nebo horizontálních norem, o něž se budou opírat výsledné požadavky na aspekty účinného využívání materiálu, jako je například možnost opravy nebo recyklace.

K dosažení tohoto cíle přispějí i probíhající práce na environmentální stopě produktu.

6. DOZOR NAD TRHEM A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Odhaduje se, že požadavkům na ekodesign a na označování energetickými štítky nevyhovuje 10–25 % výrobků na trhu. Asi 10 % předpokládaných energetických úspor tak není dosaženo. Absolutně to odpovídá ztrátě primární energie ve výši přibližně 17 milionů tun ekvivalentu ropy ročně. Je to také zavádějící z hlediska spotřebitelů, kterým se může stát, že při vyúčtování za energii zaplatí více. Za dozor nad trhem odpovídají členské státy, a ačkoliv v posledních letech došlo ve vymáhání požadavků k významnému pokroku, je třeba udělat pro snížení počtu nevyhovujících výrobků na trhu EU více.

S cílem zlepšit vymáhání požadavků již Komise podporuje spolupráci mezi vnitrostátními orgány dozoru nad trhem, a to prostřednictvím skupin pro správní spolupráci v oblasti ekodesignu a označování energetickými štítky. Navíc podporuje projekty společného dohledu zaměřené na tuto problematiku, například Evropskou unií financovaný projekt „EEpliant“, a bude je dále podporovat i v budoucnu. Vymáhání požadavků rovněž zlepší nařízení Komise o používání tolerancí v postupech ověřování uvedená v bodě 3.2, jakož i její návrh nařízení o označování energetickými štítky, který je v současnosti předmětem interinstitucionálního jednání[21].

Evropské unii náleží celosvětově jedno z předních míst, pokud jde o tvorbu požadavků na minimální energetickou účinnost výrobků a jejich označování energetickými štítky. Přístup

[20] Rozhodnutí Komise C(2015) 9096 přijaté dne 17.12.2015.
[21] COM(2015) 341 final.

mnoha dalších zemí je obdobný a naše nařízení a štítek se stupnicí A-G mají mezinárodní vliv. EU navíc hraje významnou úlohu v mezinárodní normalizaci. Toto úsilí je důležité pro evropské podniky, protože přispívá ke sjednocování podmínek na celém světě, snižuje náklady na dodržování přepisů a vytváří příležitosti v zahraničí.

Komise proto bude dále spolupracovat s jinými zeměmi a usilovat o další celosvětové sbližování norem, zkušebních metod a pokud možno i minimálních požadavků, a to například prostřednictvím mezinárodní normalizace, dohod o konkrétních výrobcích nebo v rámci dvoustranných obchodních dohod.

7. VÝHLED

Komise plánuje v nadcházejících letech práci na těchto prioritách:

1) dokončení probíhající práce v oblasti regulace výrobků vymezených v předchozích pracovních plánech,

2) provedení přezkumu stávajících opatření uvedených v kapitole 3,

3) zahájení zpracovávání přípravných studií zaměřených na skupiny výrobků uvedené v kapitole 4,

4) posílení přínosu směrnice o ekodesignu pro oběhové hospodářství,

5) podpoře posílené spolupráce mezi členskými státy v oblasti dozoru nad trhem s cílem zlepšit vymáhání stávajících nařízení,

6) posílení spolupráce s mezinárodními partnery a podpoře dalšího sbližování zkušebních a měřicích metod, a pokud možno také minimálních požadavků na energetickou účinnost.